

NP102Zk Organizace veřejné správy

Garant: JUDr. Stanislav KADEČKA, Ph.D.

TEZE KOLEKTIVNÍCH KONZULTACÍ

V. kolektivní konzultace (JUDr. Petr Havlan, CSc.)

Vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady (ústřední orgány státní správy). Územní správní úřady (tzv. územně dekoncentrované orgány státní správy).

1. Vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady (ústřední orgány státní správy).

Vláda je podle ústavní úpravy vrcholný orgán výkonné moci. Disponuje tzv. všeobecnou působností a v tomto smyslu je také vrcholným koncepčním a řídicím orgánem výkonu státní správy. Vláda řídí, sjednocuje a kontroluje činnost ministerstev.

Úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády České republiky a jejích orgánů plní *Úřad vlády České republiky*. Organizační jednotkou Úřadu vlády České republiky je *Generální ředitelství státní služby*.

Vláda může zřídit jako svůj poradní orgán *Legislativní radu*. V jejím čele stojí člen vlády.

Vláda se skládá z předsedy, místopředsedů a jednotlivých ministrů vlády. Funkce člena vlády je neslučitelná s funkcí člena Ústavního soudu, mimo to člen vlády nesmí vykonávat ani další činnosti, jejichž povaha odporuje výkonu jeho funkce.

Právní postavení **ústředních orgánů státní správy** je v současné době upraveno v návaznosti na úst. zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, zákonem ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Pro jednotlivé úseky státní správy na ústřední úrovni působí

- **ministerstva**, a to jako ústřední orgány státní správy, resp. ústřední správní úřady, v jejichž čele stojí člen vlády, a

- **jiné** ústřední orgány státní správy, resp. **ústřední správní úřady**, v jejichž čele již člen vlády nestojí.

Podle současného právního stavu v **České republice** se u ústředních orgánů státní správy, resp. správních úřadů, jedná o:

a) ministerstva, v jejichž čele je člen vlády:

- Ministerstvo financí,
- Ministerstvo zahraničních věcí,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
- Ministerstvo kultury,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo průmyslu a obchodu,
- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Ministerstvo zemědělství,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo dopravy,
- Ministerstvo životního prostředí,

b) jiné, resp. další ústřední správní úřady:

- Český statistický úřad,
- Český úřad zeměměřický a katastrální,
- Český báňský úřad,
- Úřad průmyslového vlastnictví,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Správa státních hmotných rezerv,
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
- Národní bezpečnostní úřad,
- Energetický regulační úřad,
- Úřad vlády České republiky.
- Český telekomunikační úřad.

Ministerstva a ostatní ústřední správní úřady se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády.

V okruzích své působnosti plní úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech a úkoly vyplývající z členství České republiky v Evropské unii a v ostatních

integračních seskupeníh a mezinárodních organizací, pokud jsou pro Českou republiku závazné.

Posláním těchto orgánů je, v souvislosti s plněním jejich úkolů, mj. zpracovávat koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě. Za svěřená odvětví předkládají vládě také podklady potřebné pro sestavení návrhů státních rozpočtů a pro přípravu jiných opatření širšího dosahu. Tyto orgány současně zaujímají stanoviska k návrhům, předkládaným vládě jinými ministerstvy a ostatními ústředními orgány státní správy, pokud se týkají okruhu jejich působnosti.

Dále připravují návrhy zákonů a jiných v úvahu přicházejících obecně závazných právních předpisů, na svých úsecích přijímají vlastní obecně závazné předpisy /vyhlášky/. Navzájem si tyto orgány také vyměňují potřebné informace a podklady. Nižší orgány státní správy jim podávají zprávy a sdělují údaje, které si ministerstva a ostatní ústřední správní úřady vyžadují v rozsahu nezbytně nutném pro plnění svých úkolů.

Diferenciace ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy souvisí s jejich **diferencovaně vymežovanou působností** podle aktuálně platné právní úpravy.

2. Územní správní úřady (tzv. územně dekoncentrované orgány státní správy).

Územně dekoncentrované orgány státní správy jsou **specializované orgány**, které působí v jednotlivých územních jednotkách územní organizace státu na základě ustanovení zvláštních zákonů. Jde o orgány zpravidla přímo odvozované od některých ústředních orgánů státní správy.

Tyto orgány se také specializují jen na některý úsek státní správy nebo část takového úseku, či jen některé činnosti, případně na zvláštní funkci výkonu státní správy /např. na inspekci/. Zřizují se v případech, kdy vzhledem k jejich úzce specializovaně pojaté působnosti by ji nebylo dobře možné vykonávat orgány obcí či krajů, jako orgány s všeobecnou působností, a kdy ji současně není možné vykonávat samotnými ústředními orgány státní správy v centru. Jejich územní působnost se přitom však vždy nekryje s územním členěním státu /kraje, okresy, obce/ a pokud se s ním kryje, nebývají zpravidla tyto orgány zřizovány na všech odpovídajících úrovních územního členění.

V současné době se jedná zejména o **tyto specializované územní orgány státní správy**:

- krajská vojenská velitelství (zákon č. 585/2004 Sb.)
- krajské ředitelství policie (zákon č. 273/2008 Sb.)
- zeměměřické a katastrální inspektoráty (7 obvodů), a katastrální úřady pro jednotlivé kraje (zákon č. 359/1992 Sb.)
- územní inspektoráty
 - Státní energetické inspekce – v krajích (zákon č. 458/2000 Sb.),
 - Státní zemědělské a potravinářské inspekce – 7 obvodů (zákon č. 146/2002),
 - Česká obchodní inspekce - 7 obvodů (zákon č. 64/1986 Sb.)
- krajské veterinární správy (zákon č. 166/1999 Sb.)
- krajské hygienické stanice, s územními pracovišti (zákon č. 258/2000 Sb.),

- oblastní inspektoráty práce - 8 obvodů - navazují na Státní úřad inspekce práce (zákon č. 251/2005 Sb.),
- obvodní báňské úřady – 9 obvodů - navazují na Český báňský úřad (zákon č. 61/1988 Sb.),
- Generální ředitelství cel, celní úřady (zákon č. 17/2012 Sb.),
- okresní správy sociálního zabezpečení (zákon č. 582/1991 Sb.),
- úřady práce - s okresní působností, s krajskou působností (zákon č. 435/2004 Sb.),
- generální finanční ředitelství, odvolací finanční ředitelství a finanční úřady (zákon č. 456/2011 Sb.) .

V 90. létech 20.století) se u nás projevovala poměrně silná tendence k vytváření dalších specializovaných územních orgánů státní správy a vyčleňování příslušných působností z působností dřívějších okresních úřadů. Po r. 2000 se postupně začala organizace sladovat s územními obvody krajského samosprávného uspořádání.

Opodstatnění existence specializovaných územních orgánů je nutno v souladu s jejich posláním hledat především v účelnosti a míře jejich speciálního zaměření. Územně dekoncentrované (specializované) orgány státní správy, tak jak jsou pojaty, doplňují strukturu orgánů obcí a krajů jako subjektů veřejné správy v územních obvodech, a společně s nimi tvoří ucelený systém územní správy.

STUDIJNÍ PRAMENY

Studijní literatura

- Průcha, P.: *Správní právo, obecná část*. 8. vydání. Brno : Doplněk, 2012, s. 170 – 180.
- Hendrych, D.: *Správní věda. Teorie veřejné správy*. 3. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2009, s. 141 – 148.
- Hendrych, D.: *Správní věda. Teorie veřejné správy*. 4. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2014.
- Horzinková, E. – Novotný, V.: *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upr. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 34 – 44, 54 – 64.
- Horzinková, E. – Novotný, V.: *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upr. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013.
- Hendrych, D.: *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 118 – 127.
- Sládeček, V.: *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2009, s. 233 – 270.
- Sládeček, V.: *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2013.

KONTROLNÍ OTÁZKY

1. *Charakterizujte vládu v souvislosti s probíraným tématem.*
2. *Jak je tvořena a co zahrnuje soustava ústředních orgánů státní správy?*
3. *Charakterizujte postavení ministerstev a uveďte jejich aktuální výčet.*
4. *Charakterizujte postavení tzv. dalších ústředních správních úřadů a uveďte jejich výčet.*
5. *Jaké jsou společné úkoly ministerstev a tzv. dalších ústředních správních úřadů?*
6. *Příkladem uveďte kompetenční zaměření jednotlivých ministerstev a tzv. dalších ústředních správních úřadů.*
7. *Charakterizujte organizaci tzv. územně dekoncentrovaných orgánů státní správy a uveďte výčet nejvýznamnějších z nich.*
8. *Příkladem uveďte kompetenční zaměření vybraných územně nekoncentrovaných orgánů státní správy.*
9. *Jaký je rozdíl mezi ústředním správním úřadem a územním správním úřadem?*

